

د پښتو حروف تہجی د زدہ کرې د پارہ

منظومہ

د پښتو قاعدہ

لیکوال

مولانا احمد علی مردانی

ناشر

اسلامی ادبی ٹولنه

0312-9818511

Ketabton.com

..... مثالونہ .....

لـ الف نـ جـ و ر ا نـ ا ر دے
 طـ با ق تـ و ر دے مـ ز یـ د ا ر دے
 ر ن گ ٹ ی س و ر ل ک ک ہ د و ی ن ی
 م ی ن ن ش ی گ گ و ر ہ د ا ن ی د ا ر دے
 ج و ر الف ن ہ ت ک ی ا م دے
 خ و ی ن د ہ ر ب ن ی ا د م دے
 ر ن گ ٹ ی ز ی ر ، ہ ل و ک ی غ ت دے
 پ ہ ط ب ی ع ت س ر ہ گ م دے
 س ر ک ن ی ی د ا ن گ و ر ، ا چ س ا ر
 ش و ر و ک ن ی ی دے د ا ن ک ک ا ر
 د ا ل ل ہ س ر ہ پ ہ س ر ک ن ی ی
 الف ت ل ا و س ی ہ ر د ر ک ن ی ی
 ا ب ت د ا ک ن ی ی د ا س ل ا م
 س ر ک ن ی ی الف د ا ن ع م
 پ ہ ا م ر و د ک ن ی ی دے اول
 اول ت ہ ک ی د ا ص ل
 س ر ک ن ی ی د ا گ ی الف

ســـــر کښـــــې د ا بـــــې الف
 د ا کـــــوړ تـــــکـــــې پـــــه ســـــر کښـــــې
 الف بـــــکـــــاری لـــــراو بـــــر کښـــــې
 د او بښ تـــــکـــــې ا بـــــې ا بـــــدا کښـــــې
 ورســـــره الف د نـــــې ا کښـــــې
 .....

د ، ب ، بیان

پـــــه صـــــورت کښـــــې ، ب ، کښـــــې ده
 ذرېـــــعه بـــــه د ســـــور لـــــې ده
 یـــــو نـــــقـــــطـــــه د دې نـــــه لاندې
 ، ب ، نـــــقـــــطـــــه نـــــه لـــــری بـــــاندې
 ورتـــــه گـــــوره ، ب ، ده مـــــلاستـــــه
 یـــــا د مـــــه د هـــــر نـــــا راســـــتـــــه
 ..... مثالونه .....

ب پـــــه ســـــر کښـــــې د بـــــازار ده
 ب پـــــه ســـــر کښـــــې د بـــــیمـــــار ده
 بـــــس ، بـــــاچـــــا ، بـــــکـــــت ، بـــــرگـــــر

ب ل ر ی ه ر ی و پ ی ه س ر ر
 س ر ک ن ب ی ب د ب ل ا ک ، ب ن گ ل ی د ه
 س ر ک ن ب ی ب د ب س ت ر ی د ه
 ب ب ا ج ه ک ن ب ی د ه ب ج ل ی ک ن ب ی
 ب پ ی ه س ر ک ن ب ی د ه ب ی ن ل ی ک ن ب ی
 ب پ ی ه س ر ک ن ب ی د ب ن گ ک ا ل د ه
 ب پ ی ه س ر ک ن ب ی د ب ل ل د ه
 ب ی ن ک د ا ب د ه ب ر ی ا ن ی ک ن ب ی
 س ر ک ن ب ی ب د ه ب ا د ش ا ه ی ک ن ب ی
 د ب س ت ی پ ی ه س ر ک ن ب ی ب د ه
 ب ر ی ا ن ی ک ن ب ی د م ز ی د ه
 ب ی ن ی ن ی ه ب ر ش د ج ه ا ن ج و ر د ی
 د و ی خ ت و ل ی ه ح ی و ا ن ج و ر د ی
 پ ل ا س ت ک ن ی ه ه م ه ر خ و ا ت ی ه
 د ا پ ی ه ه ر ی و م ک ا ن ج و ر د ی
 ب ی ن ی ن ی ه ب ط ح ی د ج ه ا ن د ی
 د ا خ و ش ح ا ل ی ه پ ی ه م ی د ا ن د ی
 د ا پ ی ه ز م ک ی ه پ ی ه ا و ی و ک ن ب ی

دا اوسسی زمونہ پر کوٹھو کنبی

.....

د ” پ “ بیان

پ د لانہ دی تہ ککی دری وی

نور بہ شگل ئی د بی وی

..... مثالونہ .....

پیاز، پیسنسل د پالک سر کنبی

پ راٹھی پیہ لراو بر کنبی

ابتدا کنبی پ پارتھی کنبی

ابتدا کنبی پ پیہ الھی کنبی

پ پالنگ پ سرہ دے پان

پ سرہ دے پ پاکستان

پارک، پاپر، پالش د پ نہ

خان خبر ساتہ لہ دی نہ

پی سرہ جوہ پیہ الھی دہ

گرمہ، یخہ پیہ کنبی چہ دہ

کلہ کلہ ورتہ گورم

ڊڪڪه ڊڪڪه چڇي لڪه پي ده
 جوڙپڪي ڏٽڪي پي نه
 دا هواراڻي لڪه دي نه
 پيه بجلي باندي ڏڪار دے
 خالي نه دے لڪه فائدي نه
 .....

د ” ت “، بيان

ت جوڙپري هم ڏبي نه
 اول ٽڪي لڪه پره دي نه
 پاس پيه ت کني ٽڪي دوه وي
 هرپوت پيه دي خائسته وي
 ورسره تير جوڙپري
 ملاسته داليڪلے کي پري
 ..... مثالونه .....

ت تحفه کني ده پيه سر کني
 ت توبه کني ده پيه سر کني
 پيه تاربخ کني ت اول ده

مـــــــد ا م دا حـــــــص ه د تـــــــل ده
 د تـــــــر کـــــــي پـــــــي ه ا ب تـــــــدا کـــــــي ي
 ت بـــــــه و و بـــــــن ي پـــــــي ه د نـــــــي ا کـــــــي ي
 ت س بـــــــي ح ســـــــر ه پـــــــي ه ا غـــــــا ز کـــــــي ي
 ل ي ک لـــــــر ي پـــــــي ه خ پـــــــل ا نـــــــد ا ز کـــــــي ي
 ســـــــر کـــــــي ي ت پـــــــي ه تـــــــر ا نـــــــه کـــــــي ي
 ت ي ل ، ســـــــر ه تـــــــک ي تـــــــا ل ه کـــــــي ي
 ســـــــر کـــــــي ي ت ده تـــــــل ا و ت کـــــــي ي
 ده ا خـــــــر کـــــــي ي ا خـــــــر ت کـــــــي ي
 ت ي نـــــــه ت بـــــــر د ج ه ا ن د م
 ض ر و ر ت د ه ر ا ن ســـــــا ن د م
 دا ا خـــــــن گ ل کـــــــي ي پـــــــک ا ر ي پـــــــر ي
 ق ي م ت ي د غ ه س ا م ا ن د م
 ت ي نـــــــه ت ل ه ت و ل د پـــــــا ر ه
 د ه ر چ ا د ه م د د گ ا ر ه
 پـــــــه د ک ا ن کـــــــي ي د ا ن ســـــــا ن و ي
 نـــــــه د ه نـــــــه د ا ب ي ک ا ر ه

.....

د ” ت “ بيان

تې لـــــــه ت نـــــــه شـــــــه شـــــــه جـــــوړولـــــــي
 کـــــــه تـــــــه لړ شـــــــه شـــــــه شـــــــان کـــــړولـــــــي
 چـــــې کـــــــنډه ت تـــــــه پـــــــه مـــــــلا شـــــــي
 تې بـــــــه جـــــوړه د دُنـــــــيا شـــــــي
 پـــــــه صـــــورت کـــــــنډې ســـــــمـــــــه تـــــــې ده
 دالـــــــي کـــــــلـــــــې تـــــــا چـــــې تـــــــې ده
 پـــــــه کـــــــنډې ، والـــــــې بـــــــدلـــــــه
 راروانـــــــه لـــــــه ازلـــــــه

..... مثالونه .....

تـــــــينک او تـــــــپ هـــــــم پـــــــه تـــــــر يـــــــکتـــــــر کـــــــنډې
 تې اول ده پـــــــه تـــــــين کـــــــر کـــــــنډې
 تې پـــــــه ســـــــر کـــــــنډې هـــــــم د تـــــــال ده
 تـــــــات ، تـــــــکت تې کـــــــنډې دا هـــــــر حـــــــال ده
 تـــــــست پـــــــه تـــــــي وي ، پـــــــه تـــــــو کـــــــرې کـــــــنډې
 تې ده ســـــــر کـــــــنډې پـــــــه تـــــــر الـــــــې کـــــــنډې
 تې پـــــــه ســـــــر کـــــــنډې د تـــــــافـــــــي ده
 پـــــــه تـــــــريفک کـــــــنډې پـــــــه خـــــــپل ثـــــــائـــــــي ده

تہی سہرہ تہو پوی د سہرہ
 پہ سہر کپے ہر بشاردہ
 دگرمہی نہہ حفاظت دے
 حفاظت لہہ یخ اثار دہ
 تہی سہرہ سور تہماتہردے
 دستیاب پہ لہراو بپردے
 دا خوراک زہونہ د تہو لہو
 پہ دوکہان کپہی پروت بہردے

.....

د ، ث ، بیان

ث دپہ اسہ تہکی دری وی
 خنگ چہی تہکی دری د پی وی
 فرق دا دے دغہ پہ اس وی
 لاندی پ کپہی پہ اس وی

..... مثالونہ .....

د ثانی پہ سہر کپہی ث دہ
 خالی کی کلہ د فائدی دہ؟

سر کنبی ٹی دہ مدام ٹننا کنبی
دہ سالٹ سر ابتداء کنبی
ٹویو بیو دہ ٹمی ننبی دہ
اول دلتی دہ ٹپی رتبی دہ
د وارٹ تکی اخی کنبی
د حارٹ تکی اخی کنبی
پیو دہ ٹا قیب کنبی ٹ اول دہ
دہ ٹواب پیو دہ سر کنبی تل دہ
ٹق قافت لہ ٹ شور دے
دای بیو ان دیو دے
ٹ ثبوت سرہ پیو دہ سر کنبی
ہمیشہ بیکاری ہر د کنبی
ٹی نہ تکی جو پٹم دے
ط قاق توردے ، ط قاق توردے
منی دی دکی دی لہ دی نہ
دا صحت لہ دہش دے

.....

.....

د پښخو تیکو خاندان

د پښخو تیکو ودا کور دے
 یو ئی شکل پیسه هر لور دے
 پیسه صورت کښی تپول یوشان دی
 پیسه نقطه و بیل پیسه جهان دی
 دغه پیسه او پیسی او تپی ده
 تپی سره پیسه خوا کښی ئی ده

.....

د "ج" بیان

جیم تپه گوره پیاس سپور می ده
 پیاس لک پی ئی ده نری ده
 پیاس صورت ئی سم دلور دے
 دغه جیم دکلی کی کور دے
 مینخ کښی تکی یو نقطه وی
 د هر جیم دغه حصه وی
 تپش یو خال ئی پیسه بدن وی
 ورسره بنسکلی ئی تن وی

..... مثالونه .....

جنوري هم په جادوپه جادو کښي
 جيم شامل دے په جارو کښي
 جوړ لسه جيم نه تکه کي جيج دے
 په اخر کښي جيم د جيج دے
 سر کښي جيم د جام او جمال دے
 جيم په سر کښي د جلال دے
 جگ د جون، جواب په سر کښي
 د تکه کي جناب په سر کښي
 جيم په سر کښي د جهاد دے
 دا آغ از دے دا بُنياد دے
 د جوس جيم نه ابتدا وی
 سر کښي د جولائي دا وی
 د جفاپه سر کښي جيم دے
 د جزاء په سر کښي جيم دے
 د جوسر، جامن په سر کښي
 جيم مدام وی په هر در کښي
 سر کښي جيم دے د جننت

جیـم دے سـر کښـي دَ جـدَت
 سـر کښـي جیـم دے دَ جـا پـان
 جیـم دے سـر کښـي دَ جـا نـان
 سـر کښـي جیـم دے پـه جـذـبـه کښـي
 پـه جـنـون کښـي ، جـزـیرـه کښـي
 جیـم سـر رـه تـکـي جـهـاز دے
 الـو تـو نـکـي لـکـه بـاز دے
 ذـرـعـه دَ تـلـو راتـلـو دے
 دِـر اُـچـت ددۀ آواز دے
 دَ جـهـنـدِ دے جیـم پـه سـر کښـي
 بـرـه بـرـه وِ هـر دـر کښـي
 زـمـونـر دوه رنـگـه جـهـنـدِ ده
 دا بـه خـنـگ وِ سـتـانـظـر کښـي

.....

دَ ” غ “ بیان

پـه پښتـو کښـي تـکـي جیـم دے
 پـه صـورت سـر رـه تـپـول جیـم دے

وجود خټه لری په مینځ کښې
 نقطه نه لری په مینځ کښې
 همزه بیره ئې په تن وی
 دغه څیم د هر وطن وی
 د جیم، څیم یو خاندان دے
 د هر یو جُدا مکه کسان دے
 د هر یو جُدا آواز دے
 مینځ، اڅر دے کټه آغاز دے
 څیم د زې آوازی وشوان دے
 خوبیل بیل ئې خاندان دے
 ..... مثالونه .....

څائې کښې څیم دے په اول کښې
 دامدام وی دې محل کښې
 څیم په سر کښې د څنگل دے
 څنن اورور لسه کور خپل دے
 ونې ډیرې دی بې شمیره
 علامت ئې دغه تل دے
 څیم د څوان په ابتدا کښې

دالوستی شیی پسه دُنیا کښی
دَ خزان پسه شان تیریری
خوانی نه بښکاری بابا کښی

.....

دَ ” چ “ بیان

مینځ کښی درې تہکی دَ چ وی
خیم کښی برہ تہکی درې وی
نور صورت ئی تہول دَ جیم دے
نہ دا چ دہ، نہ دا خیم دے
تل ئی مینځ کښی درې نقطی وی
جیم نہ بیل مدام پسه دے وی

..... مثالونه .....
.....

دَ چمپار پسه سر کښی چ دہ
دَ چنار پسه سر کښی چ دہ
سر کښی چ مدام دَ چال وی
ستا کټہ دے تہکی تہ خیال وی
چ سرہ آغلہ از دَ چیم دے

ورسره تپکي حسيپن دے
 د چچالاک پپه ایتدا کښي
 چ د چچالاک پپه ایتدا کښي
 د چچاکليپت د چچار شورو کښي
 چ راڅي پپه دي موقعو کښي
 خچ کښي چ پپه اختتام ده
 کچ او پچ کښي پپه تمام ده
 د چچرگ سر کښي چچي مدام وي
 خوښ مدام د خاص او عام وي
 دا سحر وائسي بانگونه
 نوره شپه دده آرام وي
 چچي چتري سره پپه سر کښي
 نه پکاري پي دا پپه نمر کښي
 هرکله چچي بازاران راشي
 رانکساره شي لراو بر کښي

.....

.....

د ”خ“ بیان

خیم کبھی بسرہ تہ کی دری وی
 خنگ چھی مینخ کبھی دری دچ وی
 نور صورت ئھی تہول دجیم دے
 پیہ نامھی سرہ دا خیم دے
 ..... مثالونہ .....

خیم خپلھی سرہ پیہ سر کبھی
 دادے تل وی ستان نظر کبھی
 حفاظت پیہ دی د خپو وی
 پکار پری ہر سفر کبھی
 خیم خادر سرہ پیہ سر دے
 پت پیہ دی سرہ بشردے
 دہر چھا پیر پکار پری
 زنانہ دہ او کٹہ نردے
 .....

د ”ح“ بیان

سَم د جیم پیسه شان دا حی ده
دا صفا ده بی نقط بی ده
..... مثالونه .....
حوض ، حمام جوړ دے لسه ح نه
خان خبر ساته لسه دي نه
سر کښی ح تل د حاجی ده
ابتدا د ح ل وائی ده
ح سره جوړ حکومت دے
ح سره حق ، حقیقت دے
ح سره حسن ، حسین دے
ح اول ده پیسه حلقه کښی
پسه حکم ، تکی حصه کښی
د حسن ده ابتدا کښی
د حسین ده پیسه وینا کښی
حی شورو کښی د ح ل ووی
خوشبه د زمبا او ستاوی

حلـوائـی سـره دگـان کښـی
مـدام دلتـه پـه دنیـا وی
.....

د “خ” بیان

دا چـې ح پـسـې دا خ ده
بیلـه کـله لـه نـقـطـې ده؟
یو نـقـطـه ئـې پـاس پـه تـن شـته
د خ دا صـورت بـدن شـته
نـوره تـولـه سـم خ ده
تـالـیـد لـې چـې خـنـگ ح ده
مـشـران هـم داسـې وائـی
کـشـران هـم داسـې وائـی
یو نـقـطـه د خ پـه سـروى
کـه سـتـا سـر تـه ئـې نـظـروى
..... مثالونه .....

سـر کښـې خ د خـلافت وی
خ سـر کښـې د خـیریت وی

دَ خِدام، خِمالی پِہ سر کِنبی
 ہِمشِہ وی خِ خِبر کِنبی
 خِ سرہ جو خِ خانِندان دے
 خوب، خِمالد سر کِنبی دَ خان دے
 سر کِنبی خِ مِدام دَ خِمال دہ
 پِہ آغِاز کِنبی خِ دَ خِمال دہ
 خِ کِنبی پِہ سر کِنبی خِ دہ
 دامیوہ بنِہ دَ فِائِدِی دہ
 بِنِو نِو نِو غِہ وی دا
 میوہ یِبادہ تِل پِہ دِی دہ
 خُرمِمانِی سرہ خِی سر کِنبی
 دا بِہ تِل وی ستا نِظَر کِنبی
 مِزِدارہ بنِہ مِوہ دہ
 پِہ مِہ اُورہ خِ ادر کِنبی

.....

پِہ ”ح“، ”او“ خِ، کِنبی ظاہری فرق
 یو نِقِطِی سرہ دوی بیل دی
 یو ریوشان پِہ ہر مِجل دی

پاس په خ بهره نقطه وي
د ح پاکه پاس حصه وي

.....

د شپړو تګو خاندان

شپړ دا تګی څنگ په څنگ دی
هم جدا دی په یو رنگ دی
جیم ته گوره پاس سپور می ده
خو په تن ئې پاس لکې ده
چې صورت ئې سَم د لوروی
دا به جیم د کلسی کوروی
مینځ کښې تګې د هر جیم وی
همزه به به په په څیم وی
نور په شکل دوی شان دی
دوی د یو کور خاندان دی
مینځ کښې درې تګی د چې وی
څیم کښې به تګی درې وی
ح اوخ دواړه یو شان وی
بس جدا په یو نشان وی

ح خاالی لسه هر نقطې نه
خان خبر ساته لسه دې نه
خ نقطه لری په سر
ورتسه او کړه لپړنظر
یون نقطې سره دوی بیل دی
نور یوشان په هر محل دی
پاس په خ بهر نقطه وی
دح پاکه پاس حصه وی
شپر دا تکی څنگ په څنگ دی
هم جدا دی، هم یو رنگ دی
په نقطه وله یو بل بیل دی
محل ونه ئې بدل دی
په شکلو نو ټول یوشان دی
په نقطه و بیل په جهان دی
آوازونه ئې بدل دی
څکسه دا حرفونه بیل دی

.....

.....

د ” د “ بیان

تیب وی تیب هغه هر حال
 مَلا کـ پـه لـری دا دال
 نه نقطه ئې په صورت شته
 تل ئې دغه شنناخت شته
 ..... مثالونه .....
 دال په سر کېنې د دادا دے
 څنگ چې سر کېنې د دانسا دے
 دال هر خوا ته په دغا کېنې
 دال دوات سره دُئیا کېنې
 مدام سر کېنې د درزی وی
 جوړه دال نه دواتی وی
 دال په دین کېنې په دربار کېنې
 داغ کېنې دال ، مدام دینار کېنې
 دیگ لسه دال نه جوړ هر خواته
 مَلا د داغ د دلیل ده مساته
 دال په دوست کېنې تل په سروی
 درد کېنې دال په لراو بروی

دال دُک_____ان کُنبي_____ي م_____لا وبي_____پري
 دال دري_____ان کُنبي_____ي م_____لا وبي_____پري
 دروازہ کُنبي_____ي دال اول دے
 ضرورت دَ ک_____ور م_____حل دے
 الم_____ار و کُنبي_____ي پ_____ہ ک_____ر ک_____و کُنبي_____ي
 ب_____س ص_____ورت ن_____بي ل_____ر ب_____دل دے
 دال پ_____ہ س_____ر کُنبي_____ي دَ دوات دے
 ب_____ند ب_____وت ل_____ دَ ب_____ش_____ہ ص_____ف_____ات دے
 ح_____ف_____اظ_____ت دَ س_____ي_____ا_____ہ_____ي ک_____پري
 داس_____ي د_____لت_____ہ د_____د_____ہ ذَات دے

.....

دَ ” ڀ “ بيان

دال پ_____س_____ے م_____حل دَ دال دے
 پ_____ہ ص_____ورت س_____رہ س_____م دال دے
 ب_____س ک_____ن_____د_____ہ ل_____ري پ_____ہ ت_____ن دا
 ب_____ي ن_____ق_____ط_____و د_____لت_____ہ ب_____دن دا
 دا ح_____ال_____ت دَ ہ_____ر ي_____و دال وي
 پ_____ت_____ ل_____ہ چ_____ان_____ہ د_____د_____ہ ح_____ال وي

..... مثالونه .....

ډانگ کښي ډال پښه ابتدا کښي
 ډول کښي ډال دے ويندنا کښي
 ډاک کښي ډال مدام پښه سر روی
 ډرم کښي ډال پښه لراو بروی
 ډال ډیره کښي پښه ډولسي کښي
 ډال دي سر ته پښه ډگرې کښي
 سر کښي ډال پښه د ډال روی
 سر کښي ډال د هرا ډاکه روی
 ډال پښه سر کښي د ډولکسي وی
 سر کښي ډال د ډگرې ډولکسي وی
 ډال پښه سر کښي د ډبسي دے
 خيز پښه دي بيچ قيمتي دے
 رنگ پښه رنگ دا پښه جهان دی
 دا اعلا هلام ، داردی دے
 ډول سره دے ډال پښه سر کښي
 غم کښي نښه وی لراو بروی
 پښه بنډو کښي وی مدام دا

رابنک کاره شہی پے نظر کنہی

.....

د، ذ، بیان

دال پسے م ح ل د ذال دے

یو نقطہ لری نور دال دے

یو نقطہ لری د پاسہ

ذال جو پری ستا د لاسہ

ملائہ تیہ ہر ساعت وی

دا د ذال ت ح ق ق ت وی

خال، نقطہ ٹی پاس پہ تن دہ

نخہ یو ٹی پہ بدن دہ

..... مثالونہ .....

ذخیرہ کنہی ذال پہ سردے

کارا اعلا بنہ دھن سردے

دا چہی نن خہ ذخیرہ شہی

دا صبر الہیہ توبہ شہی

ذال پہ ذکر کنہی اول دے

د س ک و ن د غ ه ع م ل د ه
 خ ن گ چ ی ذ ا ت ا و ذ ر ی ع ه د ه
 ذ ا ل س ر ه ذ ه ی ن ذ ا ئ ق ه د ه

.....

د « ر » بیان

د غ ه ن س ا س ت ه ک ر ه ر ی د ه
 خ ا ل ی د ا ل ه ه ر ن ق ط ی د ه
 س م د ل و ر پ ش ا ن ک ر ه د ه
 ی س پ و ر م ی ن ر ی و ر ه د ه
 چ ر ه ا ئ ی س م ه د ل ا ر د ه
 چ ر ه ا ئ ی د ک ل ی ن س ا ر د ه

..... مثالونه .....

س ر ک ن ب ی ر د ر ی ل ، ر س ی د ه
 م ی ن ن غ ک ن ب ی ر ی د ا ل م ا ر ی د ه
 ر د ه ر ا ز ک ن ب ی پ ه ر ف ت ا ر ک ن ب ی
 ر ا خ ر ک ن ب ی پ ه ب ا ز ا ر ک ن ب ی
 ر ر و م ا ل ک ن ب ی پ ه ر ی ن م ک ن ب ی

سر کښي رې ده پښه رحم کښي
 رنگ کښي رې مښام اول کښي
 په خپل ځائي مخصوص محل کښي
 رې اول ده پښه رکښه کښي
 وي مښام دغې حصې کښي
 پښه سورلي زمونږ د ټولو
 د وړو، لویو، هم څولو
 رې راڅي د ريل شورو کښي
 چرته کينه ئې ډبو کښي
 سَم د غوا پښه شان آواز ئې
 سَم د مار پښه شان انداز ئې

د ” پ “ بيان

چي کښه وږه پښه رې شې
 جوړه هلې سَم پې شې
 دا پښه بنې طرف مښام وي
 هلې رې بښه د کلام وي
 نور صورت ئې ټولو د رې دے

دا بيـــــان چـــــې تـــــې وـــــول د ږي دے

..... مثالونه .....
.....

ږي د ږونه د ســـــره روانـــــه

مـــــلگـــــرتيـــــائي لـــــه پـــــخـــــوانـــــه

نـــــه خـــــه بـــــکـــــاري ورتـــــه دلتـــــه

نـــــه خـــــه بـــــکـــــاري ورتـــــه هلتـــــه

ږي پـــــه جـــــور کـــــنې پـــــه اـــــخـــــر کـــــنې

تـــــکي زور کـــــنې پـــــه اـــــخـــــر کـــــنې

.....

د ” ز “ بيان

چې نـــــقـــــطـــــه ږي تـــــه پـــــه ســـــر شـــــي

زي پـــــه شـــــکل بـــــر اـــــبـــــر شـــــي

چې نـــــقـــــطـــــه کـــــله پـــــه ږي شـــــي

هـــــلـــــه شـــــکل جـــــور د زي شـــــي

د انـــــقـــــطـــــه د راد پـــــاســـــه

شـــــابـــــه زي نـــــيـــــســـــه د لاســـــه

چې هـــــائي د لـــــو بـــــو ســـــمـــــه

..... مثالونه .....

ژې د هـ ر ژيـ مـ لـ گـ رـ مـ
کـ لـ هـ کـ لـ هـ کـ پـ رـ خـ بـ رـ مـ
د ا ن سـ د ا ن و ي د ح يـ و ا ن و ي
د ا گـ و ا ه د مـ ې شـ ا ر ا و کـ لـ مـ

د ” پ ” بيان

چـ مـ شـ کـ ل سـ مـ هـ رـ ي د هـ
پـ هـ نـ مـ مـ ي سـ رـ ه د ا پـ ي د هـ
ل ا نـ د ي بـ ا نـ د ي ئـ ي نـ قـ طـ ي د ي
نـ خـ بـ ا نـ ي د غـ ه د پـ ي د ي

..... مثالونه .....

پـ ي مـ لـ گـ رـ ي د پـ لـ ي د هـ
د بـ ا ر ا ن سـ رـ ه يـ وـ خـ ا ئـ ي د هـ
کـ لـ هـ کـ لـ هـ و ي بـ ا ر ا ن کـ نـ يـ ي
مـ د ا م نـ هـ و ي پـ هـ جـ هـ ا ن کـ نـ يـ ي

بـرـه وروستـو لـه مـا بـنـمـ وـي
 دـرـنـه اـدا وـسـيـلـه دـه
 دـرـنـه اـبـنـه ذـرـيـه دـه
 پـه سـپـوړـمـي کـنـي سـيـن تـمـام وـي
 پـه نـظـر د خـص او عـام وـي
 دا کـمـي پـري يـا غـتـي پـري
 بـرـه تـا تـه چـي بـکـار پـري
 .....

د ” ش ” بيان

شـيـن لـه سـيـن لـه لـر جـدا دـمـه
 بـيـل پـه دري نـقـطـو صـفـا دـمـه
 دري غـا بـنـو نـه هـم د شـيـن وـي
 خـنـگ چـي دري غـا بـنـه د سـيـن وـي
 دري نـقـطـي ئـي پـه غـا بـنـو نـو
 يـا د کـرـه د ا لـه کـتـا بـنـو نـو
 ..... مثالونه .....
 شـا د و نـا سـتـه شـيـن سـرـه دـه

شکـور سـرہ ، گـبـن سـرہ دہ
 شـبـن شـور و کـبـنـی دَ شـاد و وی
 بـنـہ بـنـکـارہ دا پـہ کـتـو وی
 شـکـور کـبـنـی شـبـن مـدـام شـور و کـبـنـی
 بـنـہ اـسـان دے پـہ لـو سـتـو کـبـنـی
 شـکـور جـور شـو مے دے روتـو لـہ
 دا جـور شـو مے دے ژونـد و لـہ
 .....

دَ ” بن “ بیان

دا پـہ شـبـن پـسے چـی بـنـن دے
 پـہ صـورت سـرہ سـم سـبـن دے
 لـانـدـی بـانـدـی دوه نـقـطـی دے
 دَ مـیـنـغ غـابـن سـرہ نـزـدـی دے
 ..... مثالونہ .....

بـنـن دَ بـنـکـر مـدـام پـہ سـر و ی
 دا پـہ سـر دَ خـنـنـا و ر و ی
 غـوا ، غـوا ئـی تـہ نـظـر اُکـر ۴

ښکـر د مـيـخـي بـر اـبـر وـي
 ښـخـه کـور کـښـي نـاسـتـه ښـه وـي
 پـه دـي نـاسـتـه دـا دـر نـه وـي
 هـر طـرف تـه دـي دـا نـه څـي
 هـسـي نـه چـي بـيـا خـفـه وـي
 .....

د ”س، ش، ښ“ خاندان

سـيـن او شـيـن دـه او کـه ښـيـن دـه
 هـر يـو تـه کـي ډـيـر حـسـيـن دـه
 چـي د سـيـن تـه کـي درې مـل شـي
 سـيـن پـه شـيـن سـر هـ بـد ل شـي
 لـانـدـي بـانـدـي کـه نـه نـقـطـي وـي
 ښـيـن بـه جـوړ پـه قـاعـدـي وـي
 درې غـاښـونـه ښـي پـه تـن وـي
 کـه د سـيـن ، شـيـن ، ښـيـن بـد ل وـي
 يـو دـو ي دـه خـانـدـان
 بـيـل آواز ښـي بـيـل ښـي شـان

د ” ص “ بیان

ورپسی تہ کی دے صساد
 دنق ط سی نہ دے آزاد
 دمہ سی پے شہ شان ئی سردے
 داب سی خلی دے بی وزر دے
 نور صورت ئی تہول د سین دے
 بیکلی صساد دے بہترین دے
 ..... مثالونہ .....

صاد پے سر کبی د صابون دے
 ضرورت ددی ژونہ دون دے
 ذریعہ بنے د پاک سی دہ
 چ سی بدن پاک وی سکون دے
 د صندوق پے سر کبی صساد وی
 دل رگی سی ہم د فولاد وی
 شتہ وارہ اولوئ سی دنیسا کبی سی
 صساد تہ کی ئی ابتدا کبی سی
 .....

دَ ” ض “ بیان

صَـاـدَ پِـسَـیَ دَ ضَـاـدَ مَـقَـاـمَ دَ مَـی
پِـیـژَـنَـدَ لَـیَ خَـصَـاـصَ اَـوَ عَـمَـاـمَ دَ مَـی
بِـیـلَ جُـدَا دَ مَی ضَـاـدَ لَـیَ صَـاـدَ نَـہ
پِـہَ نَـقَـطَـیَ یَـوَ لَـہَ بَـنِـیَـاـدَ نَـہ
پِـہَ ہَـرَ ضَـاـدَ بَـرَہَ نَـقَـطَـہَ وِی
ضَـاـدَ دَ دِی تَـکَـیَ نَـا مَـہَ وِی
صَـاـدَ اَـوَ ضَـاـدَ دَ وِا رَہَ یَـوَ شَـاـنَ دِی
پِـہَ نَـقَـطَـیَ بِـیـلَ پِـہَ جَہَـاـنَ دِی
یَـوَ تَـیَ کَـو رِیَـوَ خَـا نَـا نَـدَا نَ دَ مَی
دَ ہَـرِیَـوَ جُـدَا پَہَ چَـا نَ دَ مَی
..... مَـثَـا لَـو نَہ .....

ضَـاـدَ مَـدَـا مَ دَ ضَـعِیـفَ سَـرَ کَـنِـیَـی
دَ ا مَـدَـا مَ سَـا تَـہَ نَـظَـرَ کَـنِـیَـی
تَـلَ دَ دَ وِی خَـدَ مَـتَ پِـکَـا رَ دَ مَی
تَـا سَـرَہَ کَـتَہَ مَـلَ پِـہَ لَـا رَ دَ مَی
.....

د ” ط “ بیان

ضاد پسے مقام دَ طـی دے
دَ الف لانـدی مہـدی دے
دَ مہـسی پـسے سـر الف دے
تـل پـسے دغـی دے
داسـی طـی لیکـسی کیـری
دا بـہ تـانہ نـہ ہیرـری
..... مثالونہ .....

دَ طـوی پـسے سـر کـسی طـی دے
پـسے ظـروف کـسی چـی خـنگ ظـی دے
دَ ہـر تـکی خـیل مـقام دے
خـیل آواز ئـی بـسے تـم دے
دَ طـاؤس پـسے اـبتـدا کـسی
طـی راخـی مـدام دُنیـا کـسی
پـسے حُسن بـکـلا یـادیـری
خـپو تـسے گـوری خـفـسے کیـری
.....

دَ ، ظ ، بیان

طـي سـره پـه څـنگ کـښـي طـي دَ ده
 بـيلـه طـي نـه پـه نـقـطـي دَ ده
 نـوره طـي تـل پـه صـورت دَ ده
 ښـه ښـکاره دا هـر سـاعت دَ ده
 ..... مثالونه .....

دَ ظـروف پـه اـبتـدا کـښـي
 ظـي راڅـي مـدام دُنيـا کـښـي
 دغـه لـوښـي دَ جـهان دَ ده
 کـور کـښـي دا دَ هـر انـسان دَ ده
 .....

دَ ، ع ، بیان

عـين تـه گـوره پـوره لـوردے
 زـمـينـدار سـره پـه کـوردے
 سَمـمـه تـوره دَ مـيدان دَ ده
 يـا سپـور مـي دَ پـاس اسـمان دَ ده

..... مثالونه .....

دَ عَقَباب تہکي لہ عین نہ
عام ، عذاب تہکي لہ عین نہ
ورتہ گورہ پہ کښي عین تہ
گورہ ورورہ! پہ کښي عین تہ
دا عینک چہي دَ نَظ ردي
دا عینک چہي دَ بَش ردي
پہ آغاز کښي پہ کښي عین دے
پوہہ خَلق تہول خبردي
.....

دَ ”غ“ ، بیان

غین پہ عین پہ سے مدام وی
پہ نقطہ طہي تہکي تمام وی
غین نقطہ طہي سرہ جُدادے
غین چہي دل تہ کښي ادا دے
..... مثالونه .....

غین دَ غوا تہکي شور و کښي

غـوړـ کـښـي د ا تـکـي شـوړـوړ کـښـي
وړتـه غـوړـ او فـکـر او کـر او کـر
غـيـن صـفـا تـکـي شـوړـوړ کـښـي

.....

دَ ” ف “ بيان

ف صورت کښي تپولسه بي ده
خو جُدا صرف پسه خلي ده
خلي سي سره ئي داتره ده
دائري بياندي نقطه ده
بسي طرف ته ئي سرپروت دے
داسي بنکاري بشرپروت دے

..... مثالونه ....

فـي پـه سـر دَ فـواري ده
مـيـنـځ کـښـي د ا دَ بـا غـيـچـي ده
فـوـار هـ حـسـن بـنـکـلـا ده
دـيـر هـ دـيـر هـ دَ فـائـدي ده
فـي آغـاز کـښـي دَ فـتـ بـال ده

فــــــــائــــــــده مــــــــنــــــــده دا هــــــــرحــــــــال ده
 مــــــــيــــــــنــــــــخ ، شــــــــوــــــــرو پــــــــه اــــــــنــــــــتــــــــهــــــــا کــــــــنــــــــي
 فــــــــي رــــــــاتــــــــلــــــــي شــــــــي پــــــــه دُنيــــــــا کــــــــنــــــــي

.....

دَ ” ق “ ، بيان

فــــــــ پــــــــســــــــي دَ ق نــــــــ مــــــــبــــــــر دے
 هــــــــر اُستــــــــا ذ پــــــــوره خــــــــبــــــــر دے
 غــــــــونــــــــد مــــــــونــــــــد دے دَ قــــــــاف صــــــــورت
 کــــــــه تــــــــه غــــــــوار پے حــــــــقــــــــيــــــــقت
 بــــــــي طــــــــرف تــــــــه دائــــــــره ئــــــــي
 خــــــــنــــــــگ پــــــــه خــــــــنــــــــگ بــــــــره نــــــــقــــــــطــــــــه ئــــــــي
 دو ه نــــــــقــــــــطــــــــي ئــــــــي دے پــــــــه تــــــــن
 دا و جــــــــود ئــــــــي تــــــــه و ل بــــــــدن

..... مثالونه .....
 .....

قــــــــاف قــــــــالــــــــين کــــــــنــــــــي پــــــــه قــــــــلم کــــــــنــــــــي
 پــــــــه قــــــــمــــــــيــــــــص پــــــــه هــــــــر قــــــــدم کــــــــنــــــــي
 پــــــــه قــــــــيــــــــنــــــــچــــــــي او پــــــــه قــــــــبــــــــضــــــــه کــــــــنــــــــي

سسر کنښي دَ کدو، کباب دے
 سسر کنښي کاف دے پښه کرسې کنښي
 اول تپکي کرا چي کنښي
 سسر کنښي تپکي دَ کمبل دے
 پښه کمال کنښي دا اول دے
 کاف پښه سسر کنښي دَ کشمير دے
 شورو تپکي دا دَ کهي ردے
 دَ کني جوس تپکي اول دے
 پښه کالچ کنښي سسر کنښي تل دے
 دا اول تپکي دَ کمال دے
 کاف شورو کنښي دَ کمال دے
 پښه کاغذ او پښه کابل کنښي
 کاف شورو کنښي پښه اول کنښي
 کاف نښه ډير تپکي جو پښي
 وگي تاتښه نښه ياد پښي

دَ ” گ “ بيان

چي کنښه کاف سسر مَل شي

ککاف بیه ککاف سره بدل شی
 ککاف نه ککاف داسی جوړیږی
 پیه دی تپول خلیق پوهیږی
 ..... مثالونه .....
 د ککاف لاس تپک ککافی اول دے

د ککاف سر ککافی هر خوا تل دے
 پیه ککاف جرات ، ککاف ، ککاف ککافی
 ککافی ، ککافی او پیه ککافی ککافی
 ککاف شورو ککافی د ککاف ازرو
 داسی زوی ده د خور و پلور
 ککاف سره ککافی جوړیږی
 خوک پیه دی به خوش حال یږی؟
 ککافی ککافی ککافی اول ککافی
 راکسی ککافی پیه هر محل ککافی
 مینځ ، اخر او ابتدا ککافی
 ککافی لیدلے شے پیه دنیا ککافی
 د ککافی پیه سر ککافی ککافی
 مینځ ککافی ککافی دے پیه لرگی ککافی

جگ کنبی گف پیہ اختتام دے
گف گف حُسن دَ ہر کلام دے

.....

د ” ل “، بیان

لام کونہی اَلتَّعَا صَادَہ
لاس کنبی دا دَ ہر بابِ آدَہ
..... مثالونہ .....

دَلیمبو، لوکات پیہ سر کنبی
لام بیہ ستاشی پیہ نظر کنبی
لفظ، لغت جو پدی لام نہہ
تپوس اُکریۃ خاص او عام نہہ
لام پیہ سر کنبی دَلنبکردے
پیہ لالچ کنبی لام پیہ سر دے
لام پیہ سر کنبی دَ لاهوردے
اول تہک کنبی لام دَلوردے
لالتین جو پ مہدام دَ لام نہہ
تپوس اُکریۃ دے عوام نہہ

دَرنہا بشبہ وسیللہ دہ
 دَ تار یخ یوہ حصہ دہ
 لہو تہہ جو رہ مہدام لام نہہ
 پتہ نہ نہ دہ لہہ عوام نہہ
 پتہ اُودس کنبہی پک کار ی پری
 پتہ بازار کنبہی ملاوی پری
 .....

دَ ” م “ بیان

لام پسے شکیل دَ میم دے
 پتہ آخر کنبہی دَ رحیم دے
 سرئی گول دے غمت ہر خواتہ
 دَ میم شکیل جو ر شواتہ
 ..... مثالونہ .....

میم سرہ جو رہ مہر غبی دہ
 نہاستہ برہ پتہ بلہی دہ
 دا خوراک غواہی زمہا نہہ
 ہم خوراک غواہی داستہا نہہ

سر کښي مي م د موم بتي دے
 ضرورت دَ زنگي دے
 مي م شورو کښي دَ مزدور دے
 سر کښي دَ ملک او منشيور دے
 سر کښي مي م هم دَ ماستود دے
 مي م پښه سر کښي دَ مولود دے
 سر کښي مي م دَ هر ماشوم دے
 مي م پښه سر کښي دَ مظلوم دے
 مي م مذہب کښي پښه ماده کښي
 سر کښي مي م پښه مدرسہ کښي
 م م م د کښي مي م اول دے
 رهنما ز موني پرہ تل دے
 مي م پښه سر کښي دَ موسم دے
 مي م آخر کښي دَ آدم دے
 دَ مالتپي پښه سر کښي مي م دے
 پښه آخر کښي مي م دَ ني م دے
 موبائل کښي مي م پښه سر کښي
 اول تپکي م قنبر کښي

مِی پری مِی م سسره ج پری پری
ات ف فاق سسره اوس پری پری
په گ رم مې کبې ذخیره کپری
بیایخنی کبې ثخان دمہ کپری
.....

د ” ن “ بیان

مِی م پ سے م مق مام دَنون دے
خومره شکلی دامضمون دے
یوہ کنده یونق ط ه ده
دانق ط ه پ ه مینغ پرت ه ده
..... مثالونه .....

سر کبې نون دَناشپاتی دے
نون شورو کبې دَن پری دے
سر کبې نون دَنور، نرم دے
په آغ از کبې دَن ظم دے
نون نبی کبې پ ه اول دے
اول تہ کبې دَن ف ل دے

ابتدا کښې پېه نقطه کښې
 نعت، نعره، پېه نتیجه کښې
 پېه نسیم، نسل، نظر کښې
 د نایاب تکي پېه سر کښې
 پېه نغمه، نمبر، نشان کښې
 نون اول وی دې مکــان کښې
 نمر کښې نون پېه ابتدا وی
 مخامخ کښې تکي دا وی
 وسیله پېه د رڼه ساده
 ذریعه پېه د رڼه ساده

.....

د ” ن “ بیان

نون د نون پېه شان هر خواته
 یو کونډه لاندې ئې ملاتښه

..... مثالونه .....

نون راځي مدام آخر کښې
 وی دغه تم مدام آخر کښې

بـون او چـان ئـي مـثـالـونـه
يـاد کـړه نـور داسـي څـيزونـه
.....

د ” و “ بيان

نـون پـسـه هـر خـواتـه واؤ دـه
سـر ئـي گـول پـوره راتـه واؤ دـه
..... مثالونه .....

واؤ نـه وړـي د جـهـان دـي
دا کـر لـي چـي انـسـان دـي
پـخـي شـوي چـي نـيـنـي دـي
د جـوارو دا دانـه دـي ده
وئـه د ازمـونـه پـه پـخوا کـنـي
سـي وړـي د غـه پـه د نـيـا کـنـي
دا کـر لـي مـشـرانـو
د دـي کـلـي مـشـرانـو
.....

د ” ه “ بيان

نــاستــه گــول وى يــا دوه ســترگــي
 يــا دوه هــا کــر ه دا دوه ســترگــي
 ..... مثالونه .....

د هـا کـي پـه سـر کـنـي هـي دـه
 لـو بـه پـيـر ه د مـزـي دـه
 دا قـا مـي لـو بـه د تـو لـو
 ا مـ وړ و لـو ، هـمـ خـو لـو
 د هـلـک تـکـي پـه سـر کـنـي
 هـي بـه سـتـا شـي پـه نـظـر کـنـي
 هـي چـي خـنـگ د ه ا بـتـدا کـنـي
 دا وى مـي نـخ کـنـي ا نـتـهـا کـنـي
 .....

د ” ي “ بيان

..... مثالونه .....

يـي نـه يـو مـه رـا خـي وړ وړه!
 پـه پـتـو کـنـي د غـه گـوره

د غـوئـي پـه خـنـگ پـه کـنـي وـي تـه کـي

عـجـيـبـه دـدـي نـقـشـه دـه

.....

د ” ي “ معروفه بيان

خـنـگ پـه خـنـگ پـه کـنـي وـي تـه کـي

پـه بـنـه رنـگ پـه کـنـي وـي تـه کـي

د غـه تـه کـي يـي نـه لـنـد ي

لـنـد ي يـي نـه د ا مـد ا م و ي

مـخـکـنـي زـيـر پـه د ي مـقـا م و ي

لـر پـه زـور د ا د ا کـي پـي

د ا چـي کـلـه بـنـکـا ر ه کـي پـي

چـي و ي جـمـع د ا سـمـو نـو

چـي و ي جـمـع د نـو مـو نـو

هـلـتـه کـنـي زـيـا تـه ا کـثـر ه

د ا مـو نـد ي شـي ا مـه بـشـر ه !

کـه و ا حـد ا و مـذ کـر و ي

مـجـه و لـه کـه پـه ا خـر و ي

هـلـتـه جـمـع کـنـي مـد ا م و ي

په صورت به به به به تمام وی
 یوسوسرے دے، په سرسری وی
 یوزمیرے دے، په رزمیری وی
 دفعه لونه نو په اخر کنبی
 داراتلے شی لراو بر کنبی
 خوری، ساتی یی مثالونه
 دک لسه دی نه کتبابونه
 ..... مثالونه .....

دامین، گبین په مینخ کنبی
 تل د شین او سین په مینخ کنبی
 معروروفه ئی به مدام وی
 د هر یو ئی خپل مقام وی
 د غریب ئی معروروفه ده
 د نصیب ئی معروروفه ده
 مینخ کنبی ئی د تک کی تیم
 معروروفه ده ئی د نیم
 معروروفه ئی د فقیر ده
 دامیر ده د اسپه رده

دا چي گيـره يـا ديوه ده
 مينځ کښي ئي ئي معرفه ده
 مثالونـه ئي هم نورشته
 زيات بنه پـرپـه هر يو لورشته
 .....

د ” ي “ مخصوصه بيان

دا خاص شوي خاص مقام لـه
 دا يـانـه ده هر کلام لـه
 ددي يـا مـقـصـد جـدا دـه
 تلفظ ئي لنډ صـفـا دـه
 نه اوږديـري په گـفـتـار کښي
 هر طرف ته په اظـهـار کښي
 پـسـتـه نـمـر مـه ادا ده
 مخصوصه ټولـه دا يـا ده
 معرفـوي نه لږ بدلـه
 هر ادا لـرونـکـي خپلـه
 لږه لـرـمـه جـهـولـي نه
 بيل آواز لـري لـه دـي نه

میننځ آواز ددې یی اگنانو
 دا کپرۀ ییاد پیه ماشومانو
 مجھولنہ نہ معروفہ ده
 یاپیہ میننځ کښې مخصوصه ده
 لاندي باندي پیه کښې تکی
 باندي لاندي پیه کښې تکی
 دابنک کاره ئې علامت دے
 بنہ بنک کاره ئې شنناخت دے
 ..... مثالونه .....

میننځ کښې ئې ده پیه غلبیل کښې
 میننځ کښې بنده ده پیه جیل کښې
 پیه راشپیل تکی کښې ئې ده
 تل پیه سپیل تکی کښې ئې ده
 ئې راغلے ده پیه گپر کښې
 ئې راغلے ده پیه سپر کښې
 دلته ئې پیه مخصوصه وی
 کی دے نشی چی اُورده وی
 د مپز ئې بلہ د تپیل ده

مـخـصـوصـهـ ئـيـ هـمـ دـ فـېـلـ دـه
دـ لـالـتـېـنـ ئـيـ مـخـصـوصـهـ دـه
دـرـنـېـاـ بـنـښـهـ ذـرـيـعـهـ دـه

.....

د ” ی “ تانیښی بیان

دا چـي وروستـو ئـي لـکـي دـه
بـيـلـلـه بـيـلـلـه پـه مـرـضـي دـه
تـانـيـښـي يـا د غـه يـادـه
نـه دـه نـه دـه بـي بـنـيـادـه

..... مثالونه .....

د تـانـيـښـتـ ئـي د تـخـتـي دـه
د کـرکـي ئـي هـم د ډوډي دـه
ئـي اـخـر کـنـي پـه دري کـنـي
تـانـيـښـي ئـي د لـکـي کـنـي
د بـو جـي ، دري ، کـر سـي دـه
تـانـيـښـي ئـي د کـتـوي دـه
د جـي نـي تـه کـي اـخـر کـنـي

تــــانیشــــی یــــاد غــــہ در کنبــــی
 تــــانیشــــی دا دی ئــــی گــــانــــی
 پــــہ یــــادولــــو کنبــــی اســــانــــی
 .....

د ” ی ” امریہ بیان

امــــریہ یــــا کنبــــی طــــلب وی
 مــــنع خــــہ چــــی ســــتاپــــہ لب وی
 چــــی پــــہ یــــی بــــاندی ہــــمزہ وی
 خــــام خــــادا امــــریہ وی
 بــــہ اســــان ئــــی عــــلامت دے
 بــــہ اســــان ئــــی شــــناخت دے
 ..... مثالونہ .....

مــــہ خــــوری گــــند بــــلا بازار کنبــــی
 مــــہ اودریــــری چــــرتــــہ لار کنبــــی
 کــــار کــــوی اســــان او گــــران
 یــــادوی اســــان او گــــران
 ولیکــــی ســــبق خــــوش خــــطہ

نـقـل کـی سـبـق خـوشـخـط هـ
 پـاـخـی پـاـخـی مـوـنـغ دَ پـاـرہ
 هـیـرہ نـہ کـرـی نـیـغـہ لـارہ
 دغـہ حـکـم دغـہ کـار
 دَ بـل مـنـع پـہ گـفـتـار
 اـمـر رـہ لـفـظ و نـہ تـول دِی
 خـا مـخـا دغـہ یـا دـول دِی
 پـہ کـنـبـی یـی تـل اـمـر رـہ وِی
 یـی دَ پـا سـہ بـہ هـمـزہ وِی
 د ا اسـان یـی عـلا مـت دے
 بـہ اسـان یـی شـنـا خـت دے
 مـثـال و نـہ ددِی پـر دِی
 دَ عـا قـل نـہ کـلـہ هـپـر دِی

.....

دَ ” ے “ مجھولہ بیان

د ا پـر تـہ او مـلا سـتـہ تـولـہ
 نـہ راتـلـی شـی نـا سـتـہ تـولـہ
 پـہ پـر تـہ یـی دغـہ یـا دہ

مَلا ددې ســـــــمـــــــه بـــــــر رـــــــیاده
ملاستـــــــه ملاستـــــــه پـــــــه میدان وی
دا چـــــــې چـــــــرتـــــــه کـــــــنـــــــې بیـــــــان وی
مجهـــــــولـــــــه بـــــــانـــــــدې یـــــــاد یـــــــری
یـــــــې خـــــــفـــــــه بـــــــانـــــــدې یـــــــاد یـــــــری
هـــــــر ســـــــاعت پـــــــرتـــــــه پـــــــرتـــــــه وی
چـــــــې ئـــــــې دلتـــــــه تـــــــذکـــــــره وی
..... مثالونه .....

دا پـــــــه کـــــــور کـــــــنـــــــې چـــــــې تـــــــالـــــــے دے
قـــــــیمـــــــتـــــــی چـــــــې دا کـــــــالـــــــے دے
مجهـــــــولـــــــه دلتـــــــه کـــــــنـــــــې یـــــــاده
چـــــــې اـــــــخـــــــر کـــــــنـــــــې دا ادا ده
بـــــــل ســـــــپـــــــر لـــــــے دے کـــــــه ازغـــــــے دے
دا کـــــــه بـــــــل تـــــــکـــــــې ســـــــپـــــــرے دے
یـــــــاء مجهـــــــولـــــــه ئـــــــې اـــــــخـــــــر کـــــــنـــــــې
ســـــــتـــــــا مـــــــدام دې وی نـــــــظـــــــر کـــــــنـــــــې
بـــــــل مـــــــنـــــــگـــــــے دے کـــــــه مـــــــپـــــــرے دے
حـــــــفـــــــاظـــــــت لـــــــره کـــــــه ســـــــپـــــــرے دے

پا ا خ ر ت ته ئ ي م ج ه و ل ه
 د ا خ ب ر ه ب ن ه م ع ق و ل ه
 د د ي ئ ي د ا م ث ا ل و ن ه
 ډ ک ل ه د ي ن ه ک ت ا ب و ن ه

.....

د پښتو پنځه يې گانې

س ک و ل ت ه ل ا ر ي م ا ش و م ا ن ي
 د ا پ ن ن څ ه و ا ر ه ي ي گ ا ن ي
 م ع ر و ف ي س ر ه ک ت ا ب و
 پ ه ک ت ا ب ب ن ک ل ي گ ل ا ب و
 م خ ص و ص ي س ر ه ت خ ت ي و ه
 د ا م ل ا د خ و ش خ ط ي و ه
 ت ا ن ي ش ي س ر ه ب س ت ه و ه
 و ر س ر ه ي و ا م ر س ه و ه
 ا م ر ئ ي س ر ه ق ل ل م و
 د خ ي ل ک ا ر و ر س ر ه غ م و
 م ج ه و ل ه س ت ر ي م خ ف ه و ه
 د ر ن ه ډ ي ر ه ئ ي ب س ت ه و ه

اُورده دوی ســـــره پـــــه څـــــنګ وه
دا بـــــدلـــــه لږ پـــــه رنګ وه
څـــــنګ پـــــه څـــــنګ و مـــــه دوی روانـــــې
پـــــه شـــــرېکـــــه پـــــه څورـــــانـــــې
چـــــې کـــــوشـــــش کوی دُنیا کبـــــې
مـــــدام گـــــرځـــــی پـــــه رنـــــا کبـــــې
عـــــلـــــم حُـــــن او بـــــکـــــلا ده
عـــــلـــــم پـــــو هـــــه ده رنـــــا ده
.....

د کتاب وړومبې برخه سرته
وورسیده. الحمد لله

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
وَصَلَّى اللّٰهُ عَلَی النَّبِیِّ الْاَمِّی
دَ اَلْفِ اَوْ بِي خَانْدَانِ

گہاوندیدیان الف او بے اے دی
خپل خپلوان دے پی او تے اے دی
تہ پی ددوی دے خاندان دے
تہ پی تہولے دے دوی پے شے شان دے
دوہ کورونے شپے پر حرفونے
پنڈھے یو ٹھائی یو شکلونے
یو پے تے تن صورت بدل دے
نیغ ولار پے ہر محل دے
دایے ادی پری پے الف
بیے انی پری پے الف
دغے دوہ دی خاندان دے
درنے ہیے نشیے انساں دے!

.....

د جیم او دال خاندان

جیم د جیم یو خاندان دے
 چې د جیم په رنگ په یو شان دے
 چې د خې اوسپنې پری خواتنه
 په یو خال بدل دنیاتنه
 دال د خاء دے په گاونډ کبې
 مدام دا دے په گاونډ کبې
 دال د ذال د خاندان دے
 په خپل خائې بنه قدر دان دے
 دا تبول دوه دی خانداننه
 هیر دې نشی دا انساننه!
 شپېر اوسپنې پری یو محل کبې
 درې اوسپنې پری محل بل کبې
 شپېر په شکل دی یو شان
 درې د بل دی خاندان

.....

.....

.....

دَ عینِ خاندان

عینِ دَ غینِ دَ کورِ یو گس دے
دغہ سپین او توریو گس دے
دوارہ ورورنہ میننہ ناک دی
پہہ بدن پہہ کپرو پناک دی

.....

دَ فیِ خاندان

فیِ یواخسی اوسسی کور کبھی
داسسی ژوند وی سَم پہہ اور کبھی
چھی ئی نئے خہ خاندان وی
بس یواخائی پہہ جہان وی

.....

دَ قافِ خاندان

قافِ دَ فیِ پہہ شان یواخائی
بنئے نہہ دے انسان یواخائی

ورتنہ گہران دُنیا اژوند وی
تن یوٹھائی فکرمند وی

.....

د کاف خاندان

کاف د کاف پے شان یواٹھی
بنتہ نہ دے انساں یواٹھی
کلہ ژوند ورتہ اسان وی
داژوندون ورتہ ڍیر گہران وی

.....

د گاف خاندان

گہاف د لام پے شان یوتن دے
بیل ئی کور دے بیل وطن دے
نیشته خولک ورسره کور کنبی
زندگی ئی سَم مہ اور کنبی

.....

.....

دَ لام او میم خاندان

میم دَ لام پپه ششان یواځې
دَ ام پپه ششان یواځې
ډیر ککته وی خومقتدیان وی
مخکښې کله ډیر کسان وی؟
نیشته څو ک ئې خاندان کښې
ورسره پپه دې جهان کښې

.....

دَ نون خاندان

نون دَ نون سره یواځې وی
بیل پپه یو ک کرښه توپې وی
یواځې دلتته خاندان دے
دوی بیل کور دَ جهان دے

.....

دَ واؤ خاندان

واؤ پپه شکل ټول جُداد دے
ټواؤ صورت ئې دَ دُنیا دے

عجيبه شكـل و صورت ئـي
بـره گـوره حـقيقت ئـي

.....

د هي خاندان

هي يواځـائـي دوه ئـي سترگـي
سـم غـم رازي دوه ئـي سترگـي
پـه خـپـل کـور کـنـي دا يواځـي
د بـل کـور کـنـي دا يواځـي

.....

پنځه قسمه ئي گاني

دا پـنـځـه قـسـمـه ئـي گـانـي
دې پـنـتـو و کـنـي راروانـي
مـعـرـونـه پـه کـنـي اول ده
دېـرـه دېـرـه مـسـتـمـل ده
څـنـگ چـي يـادا مـعـرـونـه ده
نـوم د بـلـي مـخـصـوصـه ده
دا خـصـاص شـوي خـپـل مـقـام لـه

دَ پښتـــو حسيـــن کـــلام لـــه
دَ تـــانيـــث پـــه کښي يـــاء بـــله
نـــخـــانـــه ئـــي هـــريـــو خپلـــه
امـــريـــه يـــاء پـــه امـــر کښي
راڅـــي هـــر خـــوا پـــه نـــظـــر کښي
مـــجـــهـــولـــه يـــا مـــلاستـــه مـــلاستـــه
نـــه وى نـــه وى دغـــه نـــاستـــه
دا پښتـــو دَ پښتـــو نـــو نـــو خـــو واده
دَ هـــر چـــا لـــه جـــه جـــه جـــه داه

تحمّت بحمد الله ويتوفيقه

ربنا تقبل منا انك انت السميع العليم

وتب علينا انك انت التواب الرحيم

وماتوفيقى الا بالله العلى العظيم

وصلى الله تعالى على خير خلقه محمد وآله

واصحابه اجمعين . آمين

يارب الغلمين .

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**